

Л. В. Журило, О. В. Давиденко

ОГОНОВСЬКІ

ОГОНОВСЬКІ – брати.

Омелян Михайлович (псевд. і крипт.: Омелян із Григорова, Ємілян, Ом. о та ін.; 03. 08. 1833, с. Григорів, нині Івано-Фр. р-ну Івано-Фр. обл. – 28. 10. 1894, Львів) – мовознавець, літературознавець, письменник. Доктор філософії (1865), член-кореспондент Польс. академії знань (1881). Закін. Львів. академ. гімназію (1854) та духовну семінарію (1857), навч. на філос. факультеті Львів. університету, а також у Відні та Берліні. Викладав у Львів. академ. гімназії; 1867–94 – завідувач кафедри української мови та літ-ри, водночас 1871–72 та 1877–78 – декан філос. факультету Львів. університету. Від 1877 очолював товариство «Просвіта». Ще гімназистом почав писати поезію спочатку нім., а від 1858 – й українською мовою, також прозові та драм. твори, зокрема «Федько Острозький» (1882), «Гальшка Острозька» (1885). Переклав із нім. мови 2 підручники лат. мови Ф. Шульца. Уклав хрестоматії з історії церк.-слов'ян. та староукр. мов: «Linguae palaeoslovenicae specimina quaedam e monumentis ab A. Vostokov et Fr. Miklosich collectis» (1871), «Хрестоматія староруска» (1881; обидві – Львів). Займався типол. порівнянням аспектів церк.-слов'ян., польс. та укр. мов. Автор дослідж. «O przyimkach w językach starostowieńskim, ruskim i polskim» // «Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności», Kraków, 1877, t. 5; «Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache» («Студії в царині руської мови», Л., 1880), «O ważniejszych właściwościach języka ruskiego» // «Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności», Kraków, 1883, t. 10, підручника «Грамматика русского языка» (Л., 1889). У 1872–73 у ж. «Правда» вмістив цикл статей «Критично-естетичний погляд на декотрі поезії Тараса Шевченка», де проаналізував низку творів поета, зокрема «До Основ'яненка», «Тополя», «І мертвим, і живим», «Гайдамаки», «Неофіти». Написав наук.-популяр. нарис «Житє Тараса Шевченка» (1876), також був гол. ред. і автором вступ. статті до 2-том. видання «Кобзарь Тараса Шевченка» (1893; усі – Львів). 1876 у Львові опублікував прозовий переклад із коментарями «Слова о полку Ігоревім». Автор праці «Історія літератури руської» (Л., 1887–94, Т. 1–6, ч. 1–4), що стала причиною дискусії 1890–91 між О. Пипінім і діячами укр. нац. культури.

Олександр Михайлович (17. 03. 1848, с. Букачівці, нині смт Івано-Фр. р-ну – 10. 02. 1891, Львів) – правознавець. Доктор права (1871). Закін. Бережан. гімназію (нині Терноп. р-ну Терноп. обл.) і Львів. університет (1871). Працював адвокатом; від 1872 – у Львів. університеті: 1877–82 – надзвич., 1882–91 – звич. проф. цивіл. права, 1886 – декан юрид. ф-ту. Перший проф. права, який викладав в університеті українською мовою. Основний напрям наукових досліджень – проблеми римського та австрій. цивіл. права. Автор праць «Австрійське право облігаційне» (Л., 1880), «Австрійське обще право приватне» ([Б. м.], 1880), 2-том. вид. «Систем австрійского права приватного» (Л., 1897). Чл.-засн. Товариства ім. Шевченка (1873), один із ініціаторів створення і перший голова Нар. ради (1885) у Львові, редактор ж. «Правда» (1872–76).

Микола Михайлович (псевд. і крипт.: Ив. Немо, Н. М., Н. М. О., Ог. Н. М.; 1850 – 06(19). 03. 1907, с. Джурів, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – видавець, публіцист. Здобувши богослов. освіту, від 1874 мешкав у Станіславі (нині Івано-Франківськ). 1879–82 у Чернівцях видавав і редагував літ.-наук. ж. «Родимый листокъ», на сторінках якого публікував статті на літературозн., істор. та краєзн. теми. Також друкувався у газеті москвофіл. спрямування «Слово», архієпархіал. часописі «Рускій Сіонъ» та вид. «Душпастырь». 1886–92 був катехитом Чернів. гімназії та чол. учител. семінарії. Від 1892 – парох у с. Джурів.

Петро Михайлович (20. 07. 1853, с. Чагрів, нині Івано-Фр. р-ну – 09. 02. 1917, Відень) – математик, педагог, громадський діяч. Батько Людомира і Володимира Огоновських. Дійсний член НТШ (1899). Навч. у Бережан. гімназії, закін. Львів. та Віден. університети. Від 1879 – заступник учителя 4-ї гімназії Львова; від 1885 викладав у Львів. укр. гімназії. Брав активну участь у громад. житті Львова, належав до організації «Дружній лихвар», згодом – до товариства «Січ», був його секр., головою, від 1899 – почес. чл. Тривалий час був касиром, головою (1906–10) товариства «Просвіта»; чл. президії НТШ. Під час 1-ї світової війни емігрував до Відня. Зробив знач. внесок у розвиток освіти Галичини, автор підручників «Учебник аритметики для низших кляс середних шкіл» (1888), «Учебник фізики для низших кляс середних шкіл» (1897), «Учебник аритметики для середних шкіл» (1914; усі – Львів).

Іларій Михайлович (06. 12. 1854, с. Чагрів – 10. 07. 1929, Львів) – мовознавець, педагог. Дійсний член НТШ. Закін. Бережан. гімназію (1873). Студіював класичну філологію у Віден. та Львів. університетах (1879–84). У 1878 рукопоклад. на священника. Працював викл. лат. мови у Львів. академ. гімназії (1884–1914). Разом із В. Коцовським видав «Методичну граматику рускої мови: Для IV кляси шкіл 5- і 6-клясових» (1894). Переклав з польс. мови низку підручників для навчання латини, зокрема «Латинські вправи для 4 кляси гімназії» Ф. Прухницького (1912), «Граматику латинської мови» З. Самолевича (1921; усі – Львів), а також твори давньогрец. і лат. літ-ри, серед них – «Бенкет» Платона (опубл. під назвою «Бенкет. Розмова про любов», Коломия, 1921). Уклав грец.-укр. «Словар до Гомерової Одиссеї та

Іліяди» (Л., 1900). Автор наук. розвідок «Про IV еклогу Вергілія» і «Про вплив Ісея на промови Демосфена».

Фотоілюстрації



Рекомендована література

1. Кокорудз І. Професор д-р Омелян Огоновський. Огляд його життя і наукової та літературної діяльності // Зап. НТШ. Л., 1895. Т. 5, кн. 1;
2. Франко І. Професор Омелян Огоновський // Франко І. Збір. тв.: У 50 т. К., 1986. Т. 43;
3. Микитюк В. Іван Франко та Омелян Огоновський: мовчання і діалог. Л., 2000;
4. Редзюк А. Професор Олександр Огоновський – творець української цивілістики // Життя і право. 2004. № 6;
5. Бондар О. Л. Брати Огоновські – видатні діячі Галичини другої половини ХІХ століття // Галиц. брама. 2009. № 10–11;
6. Арсенич П. І. Уродженці Прикарпаття – дійсні та звичайні члени НТШ (1873–1979) // Прикарп. вісн. НТШ. 2009. № 3;
7. Дроздовська О. Матеріали до біобібліографічного словника українських журналістів, публіцистів, видавців, редакторів (За публікаціями щоденника «Галичанинъ» (Львів, 1893–1913) // Зб. пр. НДІ пресознавства. Л., 2015. Вип. 5.

Бібліографічний опис:

Огоновські / Л. В. Журило, О. В. Давиденко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75175>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).